

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40533
Nom	Aprenentatge i ensenyament de la música
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	16.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Servei d'Estudiants-Màster	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	41 - Aprenentatge i ensenyament de la música	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BOTELLA NICOLAS, ANA MARIA	95 - Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal
FERNANDEZ MAXIMIANO, RAFAEL	95 - Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal

RESUM

Es concep tal com un mòdul eminentment pràctic tot facilitant recursos i estratègies dintre dels àmbits perceptiu, expressiu i creatiu, coneixement al voltant dels diversos sistemes de programació i d'avaluació així com estratègies per a la integració vers la diversitat. Els continguts de la matèria es presenten organitzats en conjunts temàtics de cares analític i disciplinar. Aquests conjunts s'integraran a l'aula en 5 mòduls temàtics diferenciats i que els poden impartir diferents professors encara que es pretén afavorir la interdisciplinarietat fent servir procediments didàctics adients.

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els propis de l'accés a l'especialitat

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on siga situat.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o l'àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.
- Participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Adquirir criteris de selecció i d'elaboració de materials educatius.
- Fomentar un clima que facilite l'aprenentatge i pose en valor les aportacions de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent.
- Integrar la formació en comunicació audiovisual i multimèdia en els processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer estratègies i tècniques d'avaluació i entendre l'avaluació com un instrument de regulació i d'estímul a l'esforç.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies de l'educació musical, atenent el nivell i la formació prèvies dels estudiants així com l'orientació d'aquests, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge de la música. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.

- Conèixer els desenvolupaments teoricopràctics dels processos d'ensenyament i aprenentatge de la música.
- Conèixer el currículum de música, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge. Saber convertir els continguts del currículum en eines -programes d'activitats i de treball- al servei dels objectius educatius i formatius de la música. Identificar els problemes d'aprenentatge bàsics i comuns de la música i idear estratègies per superar-los.
- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea de música.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al finalitzar la matèria, l'estudiant ha de ser capaç de:

- a) Desenvolupar i aplicar habilitats diverses i tècniques que hi possibiliten la interpretació (vocal, instrumental, de moviment i dansa) i la creació musical, ara individual adés en grup, així com la participació en l'organització i realització d'activitats musicals desenvolupades en contextos diferents.
- b) Utilitzar i gaudir del moviment i la dansa com a mitjà de representació d'imatges, sensacions i idees amb acompanyament d'instruments, i estimar-les com a forma d'expressió individual i col·lectiva amb cura especial vers les danses tradicionals de la Comunitat Valenciana.
- c) Desenvolupar i descobrir les possibilitats de la veu com a mitjà d'expressió musical i pràctica de la relaxació, la respiració, l'articulació, la ressonància i l'entonació.
- d) Planificar, assajar, interpretar, dirigir i avaluar representacions musicals a l'aula y en altres espais, i ser capaços de desenvolupar pautes bàsiques d'interpretació.
- e) Conèixer propostes metodològiques diferents d'anàlisi auditiu.
- f) Dissenyar un model d'anàlisi auditiu a partir d'aquell proposat a la classe.
- g) Normalitzar la utilització de les TIC com a eines facilitadores de l'experiència musical a l'aula de música.
- h) Analitzar i reconèixer elements bàsics como ara processos musicals mitjançant la veu, els instruments i el moviment, adaptant-les als continguts de cada curs de manera coherent per a globalitzar amb altres àrees de coneixement
- i) Assolir el vocabulari que permeta explicar de forma oral i escrita els processos musicals coneguts tot establint valoracions pròpies i aplicacions per a la diversitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Desenvolupament de la pràctica instrumental i vocal.

- Desenvolupar habilitats instrumentals. El instrumental Orff. Alternatives instrumentals dintre de aula.
- Las avantguardes com a font d'inspiració per al treball a aula.
- Interrelació instrumental/vocal.
- Classificació de les veus.
- El cant i els seus avantatges.
- La tècnica vocal.

2. Estudi i aplicació de les instrumentacions i harmonitzacions. Pràctica docent en la formació vocal i instrumental.

- Instrumentar i harmonitzar peces musicals a nivells diferents.
- Les partitures gràfiques com a alternativa a la escriptura tradicional.

3. La improvisació i el seu procés didàctic.

- Directrius per a improvisar i recursos didàctics.
- La improvisació: vocal, instrumental i de moviment.
- Nivells i procediments d'improvisació.

4. El cor en secundària.

- La formació del cor escolar: fases per a la seua posada en pràctica.
- El cant col·lectiu: tipus de cançons i aplicació didàctica.
- Creació de diversos grups corals, segons nivells diversos.

5. La música i la dansa.

El moviment i la dansa com a mitjà per a endinsar-se la música.

6. Didàctica de l'audició musical.

- Criteris d'anàlisi d'audició.
- Didàctica de l'audició: criteris de selecció del material.
- Didàctica de l'audició: seqüenciació i treball interdisciplinari.

7. Metodologies d'anàlisi d'audició.

- Estudi de metodologies diverses d'anàlisi d'audició.
- Elaboració, a partir dels continguts anteriors, de propostes d'anàlisi d'audició aplicades a diferents èpoques, estils i tipus de música.
- Audició en el context dels mitjans audiovisuals: aplicacions didàctiques.

8. Tecnologia Musical

- Tecnologia i didàctica
- Digitalització del sò.
- Edició i manipulació de l'audio
- Edició i manipulació del vídeo
- Software lliure

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	50,00	100
Classes de teoria	50,00	100
Tutories reglades	20,00	100
Treball en grup	20,00	100
Altres activitats	8,00	100
Elaboració de treballs individuals	150,00	0
Estudi i treball autònom	42,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	80,00	0
TOTAL	420,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura consta de cinc mòduls diferents treballats amb professorat diferent: didàctica de l'audició, TICs, Formació Vocal, Formació Instrumental i Creació de recursos. La metodologia docent a emprar al llarg de les sessions es fonamenta en una combinació de mètodes actius. Els conceptes de cada bloc temàtic s'introdueixen mitjançant el professor tot i que de manera participativa tot combinant-los amb l'exposició d'exemples i de casos pràctics que passen a tenir relleu. La temporalització anterior no es cronològica, en el sentit de que els blocs de continguts es barregen extraient les activitats i desenvolupant els continguts dels diversos blocs ensem. Les sessions són teòrico-pràctiques. La participació de l'alumne en les discussions que es generen a l'aula resulta indispensable per a la consecució i aplicació dels conceptes amb l'ajut del professor, qui guiarà l'estudiant al llarg del procés. Les sessions pràctiques, l'enfocament de les quals és majorment cooperatiu, es basen en la realització d'exercicis amb els elements mediadors, audició, interpretació vocal i/o instrumental, discussió de lectures, visionat de audiovisuals, etc., sota la direcció del professor. Les activitats pràctiques es desenvoluparan principalment en grup i demanaran per part dels alumnes el treball dintre i fora de l'aula. Per tractar-se d'una assignatura que treballa un gran nombre d'habilitats pràctiques emprarem una metodologia activa i participativa pel que fa al desenvolupament de competències d'interpretació vocal i instrumental (principalment) així com de caràcter auditiu, on la capacitat d'anàlisi siga més palesa. Tot atenent al seu cares educatiu, es treballen capacitats actitudinals com ara el respecte al moment interpretatiu o auditiu, treball cooperatiu, actituds i valors implícits en el desenvolupament d'exercicis pràctics, etc. Els continguts teòrics es desprenen tot seguit d'una reflexió al voltant de la pràctica preestablerta, responnent a qüestions com ara: Què hem fet?; Per a què?; Com?

AVALUACIÓ

Requeriments mínims per accedir a l'avaluació continua

- Participació en un 80% de les sessions presencials i lliurament dels treballs o proves plantejades en les

mateixes (preparats i desenvolupats en l'aula) en cadascun dels mòduls de l'assignatura.

- Obtenció d'una puntuació igual o superior a 4 en cadascun dels mòduls per tal poder extraure la nota mitjana

Cada mòdul s'avaluarà per separat i amb una ponderació relativa al seu pes en hores.

L'avaluació es durà a terme en cada modul amb les estratègies que el professorat determine be mitjançant la vaoració de les pràctiques d'aula, de treballs individuals o cooperatius o amb la realització d'exàmens o proves individuals

Exàmens

En la segona convocatòria s'efectuarà una prova d'avaluació final per cada mòdul amb suspens que incorporarà els coneixements fonamentals de la matèria. La prova integrarà qüestions corresponents a tots els continguts que s'hagen desenvolupat en el mòdul. El valor d'aquesta prova serà el 100% de cada mòdul i amb la ponderació relativa al número de hores del mateix.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AA. VV. (1996). Eufonía, 2. Monográfico sobre La audición musical. Barcelona: Graó.
- Aguilar, M^a. C. (2002). Aprender a escuchar música. Madrid: A. Machado Libros
- Alsina, P. (2006). Aproximación a las estrategias de aprendizaje. Eufonía. Didáctica de la Música, 36, 7-19.
- Bacon, J. et al. (2009). El libro oficial de Ubuntu. Madrid: Anaya Multimedia.
- Busch, B. R. (1995). El Director de coro. Madrid: Real Musical.
- Casini, C. (2006). El arte de escuchar la música. Barcelona: Paidós.
- Donington, R. (1989). La música y los instrumentos. Madrid: Alianza.
- Giráldez, A. (2005). Internet y educación musical. Barcelona: Graó.
- Menaldi, J. (1995). La voz normal. Buenos Aires: Panamericana.
- Pascual, P. (2002). Didáctica de la música. Madrid: Prentice Hall.
- Prieto, R. (2001). Agrupaciones musicales. Alicante: Club Universitario.
- Stevens, D. (1999). Historia de la canción. Madrid: Taurus Alfaguara.
- Swanwick, K. (1998). Música, pensamiento y educación. Madrid: Morata.
- Szendy, P. (2003). Escucha. Barcelona: Paidós.
- Torija, M. (2004). La investigación sobre el pensamiento del profesor como forma de mejorar la enseñanza de la música en secundaria. Eufonía. Didáctica de la música, 30, 44-52.
- Wills, P., et al. (2000). Música para todos: desarrollo de la música en el currículo de alumnos con NEE. Madrid: Akal.
- Zaragozá, J. LL. (2009). Didáctica de la música en la educación secundaria. Competencias docentes y aprendizaje. Barcelona: Graó.

Complementàries

- AA. VV. (2000). Eufonía, 20. Monográfico sobre Viaje musical por Internet. Barcelona: Graó
- Arumí, P. y Guillamet, P. Herramientas de producción musical. Personal Computer & Internet-Licencia Creative- Commons.
- Baines, A. (1988). Historia de los Instrumentos Musicales. Madrid: Taurus.
- Bernstein, L. (2003). El maestro invita a un concierto. Conciertos para jóvenes. Madrid: Siruela.
- Gustems, J. y Elgstrom, E. (2008). Guía práctica para la dirección de grupos corales. Barcelona: Graó.
- Malbrán, S. (2007a). Las competencias del educador musical: sí, però. Eufonía, Didáctica de la Música, 41, 37-48.
- Malbrán, S. (2007b). El oído de la mente. Madrid: Akal.
- Peretz, I., Ayotte, J., Zatorre, R., Mehler, J., Ahad, P., Penhume, V., et al. (2002). Congenital amusia: A disorder of fine-grained pitch discrimination. Neuron, 33, 185-191.
- Prieto, R. (2001). Dirección de agrupaciones musicales escolares para maestros. Creatividad e improvisación. Alicante: Club Universitario.
- Thorne, K. (2008). Motivación y creatividad en clase. Barcelona: Graó.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment arreplegats a la guia docent

En cas de canviar a un escenari de confinament es reduïrien els continguts inicialment arreplegats en la guia docent seleccionant els conceptes indispensables per a adquirir les competències.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté la planificació temporal. Les sessions es realitzaran en l'horari anunciat fins el final del quadrimestre. Les sessions que no es puguin fer de manera presencial contarán amés amb els materials i lectures habituals i i/o amb vídeo-conferències, classes enregistrades i materials alternatius emprant l'aula virtual. Si calguera, es podrà flexibilitzar la relació entre activitats pràctiques i teòriques. Es reforça el principi de treball autònom per part de l'alumnat tant per les activitats teòriques i de reflexió com per les activitats de programació.

3. Metodologia docent

En la modalitat de docència híbrida, les sessions presencials mantindran la dinàmica de treball habitual (classes teòriques, practiques d'aula i/o practiques) amb les mesures d'higiene adequades. En cas de que part de l'alumnat assistira a les sessions a distància s'intentarà incloure'ls en la dinàmica de la classe presencial (interactuant amb els companys de classe en la pràctica o visionant la pràctica de manera sincrònica o asincrònica. Quan no fora possible es proposarà una activitat complementària. En cas de tindre que migrar a la docència a distància es substituiran les classes presencials per sessions de vídeo-conferència emprant la plataforma *Blackboard Collaborate* i s'fegiran activitats alternatives a la pràctica. El professorat estarà disponible al seu horari de tutories presencials i/o virtuals.

4. Avaluació

En la modalitat híbrida es manté l'avaluació contínua i la realització d'exàmens i proves pràctiques i teòriques.

En cas de canvi a un escenari de docència no presencial, es substituiran els treballs d'aula per treballs individuals o col·laboratius tutoritzats a distància. El format de dits treballs seran definit pel professorat del grup i es manté la realització d'exàmens pràctics i teòrics si calgueren.

5. Bibliografia

La bibliografia recomanada es manté perquè és accessible